

Kaj bodo delale, povedo, kako, pa ni znano

okvir

Izkušnje po mnenju Zorka kažejo, da stranke v času pred volitvami obljublajo marsikaj, in to v smeri izboljšav standarda ljudi, zmanjšanja kršitev zakonodaje in kolektivnih pogodb, postavljanja »malega človeka« na prvo mesto in podobno. »Vsi ti poudarki so prisotni tudi v odgovorih strank, izkušnje pa kažejo, da naslednji dan po volitvah velika večina strank pozabi na te obljube, kar je eden večjih problemov,« meni Zorko in dodaja, da razumevanje problemov ljudi ne bi smelo biti le nabiranje političnih točk in iskanje všečnosti pri volivkah in volivcih.

Od strank moramo pričakovati, da »po eni strani razumejo potrebe delavk in delavcev, mladih, upokojencev, katerih glavno vodilo je potreba po dostojnem življenju in v tej povezavi tudi pričakovanje, da prejmejo dostojno plačilo za opravljeno delo po eni strani, po drugi strani pa, da delajo v varnih in zdravih delovnih okoljih,« je splošna ugotovitev izvršnega sekretarja ZSSS Andreja Zorka v zvezi z odgovori strank na vprašanja ZSSS in Pergama.

Iz odgovorov strank in siceršnjih medijskih nastopov Zorko opaža, da večina strank obljublja le, kaj bodo naredili, ne povedo pa, kako. Natančnost ni ravno njihova vrlina, ugotavlja. Po njegovih izkušnjah je 70 odstotkov uspeha odvisno od ubrane poti ter načina oblikovanja, dogovarjanja in udejanjanja spremembe. Volivke in volivci bi si po njegovem zaslužili vsaj približno natančnost, da bi se lahko odločali o neki opciji. Cilje imajo vsi enake, govorijo o zmanjšanju prekarnosti, brezposelnosti, novih delovnih mestih za mlade, zvišanju pokojnin, prijaznih delovnih mestih za starejše ..., obstaja pa nevarnost, da bodo recimo pri zmanjšanju prekariata

zmanjševali tudi obstoječe pravice delavk in delavcev, kar je po njegovem napačna pot, pot, ki ustvarja revne zaposlene, ti pa so že danes eden večjih problemov, a ga stranke težko omenjajo. »Zviševanje neto prejemkov na račun davčne zakonodaje ima lahko tudi posledice pri socialnih blagajnah, saj se manjša priliv in s tem socialna varnost delavk in delavcev,« navede naš sogovornik še en primer slabih političnih odločitev.

Zorka moti tudi dejstvo, da vse politične stranke govorijo o **socialni varnosti** kot o posledici gospodarske rasti, v smislu, da bomo imeli več pravic, če bomo več ustvarili. Pri tem pa po njegovem pozabljajo, da je stabilnost v državi, kamor šteje tudi socialni mir, pogoj za razvijanje gospodarske rasti. »Treba je najprej poskrbeti, da se ustvari stabilno okolje, ne le v zakonodajnem smislu, ampak tudi v dejanskem življenju. Gre za zagotovitev ustrezne socialne varnosti, ki omogoča gospodarski razvoj. Zgodovina in zadnja leta nas učijo to, da gospodarska rast sama po sebi ne pomeni višje socialne varnosti,« opozarja Zorko in dodaja, da tu ni avtomatizma. Po njegovem je socialna varnost ekonomska kategorija, ki bi ji morali priznati temelj za razvoj.

Zorka moti, da stranke sicer omenjajo izzive, kot je **starajoča se družba** in s tem brezposelnost starejših, pogreša pa konkretnejše predloge za izboljšanje katastrofalne slike. Subvencije niso razvojna kategorija, ampak le priložnost za nižanje stroškov. Po njegovem bo zato treba na področju trga dela starejših poiskati drugo varianto.

Prav gotovo ni rešitev v večji **prožnosti**, opozarja Zorko. »Zmotno je mišljenje, da slovenska zakonodaja ni fleksibilna,« pravi. »Imamo zunanjo in notranjo fleksibilnost. Po zunanji je po mednarodnih primerjavah slovenska zakonodaja popolnoma primerljiva z drugimi zakonodajami, tudi po indeksu OECD-ja, kajti sistem odpuščanja zaposlenih je za delodajalce dokaj enostaven, če poznajo zakonodajo,« pojasni Zorko in doda, da

je večji problem t. i. notranja nefleksibilnost, ki je povezana s prihodnostjo dela, z usposobljenostjo, znanji in veščinami zaposlenih. Ne gre le za povezanost šolstva z gospodarstvom, ampak za dva problema, ki ju je treba po Zorkovem mnenju »primarno rešiti«. Prvi je motivacija zaposlenih za pridobivanje veščin in znanj, ki omogoča opravljanje več vrst del. »Sindikati imamo lahko pri tem pomembno vlogo, če se nam jo prizna. Žal se nam je do sedaj ni,« pravi Zorko in kot drugi problem poudarja, da delodajalci po večini premalo vlagajo v svoje zaposlene in jim ne omogočajo pridobivanja novih znanj in veščin. Vzrok so lahko nizke plače ali pa, ker ne ugotavljajo, kaj delavce res veseli in kaj bi lahko delali bolj motivirano.

V odgovorih Zorko pogreša **stališča o prihodnosti trga dela** oziroma digitalizaciji, novih oblikah dela, razkoraku med generacijsko pogojenim dojemanjem dela in delovnega časa, dualnostjo trga dela. Odgovori so bili pri večini strank pavšali in premalo konkretni, kazali so tudi na nerazumevanje problemov.

Socialni dialog je vrednota, njegove dosežke je treba spoštovati, odpre Zorko še eno poglavje. Vse stranke, razen ene, spoštovanje socialnega dialoga sicer poudarjajo, »vendar pa je vprašanje, koliko mislijo resno. Izkušnje, ki jih imamo v ZSSS, kažejo, da po vsakih volitvah, ko se na novo oblikuje vlada, precej ministric in ministrov ne ve, kaj je socialni dialog, ne ve, kaj je ekonomsko-socialni svet, ne pozna pravil njegovega delovanja, še manj pa poznajo dosežke«, pravi Zorko, podobno je po njegovem tudi pri poslancih. To ponovno razlaganje jemlje po mnenju Zorka čas in energijo, ki bi jo lahko usmerili v vsebine, zato razmišlja, da bi recimo ekonomsko-socialni svet po oblikovanju vlade eno celo sejo posvetil novim članom iz vladnih vrst.

»Sindikati že dolgo nismo, kar nekateri mislijo, da smo, organizacija, ki samo nasprotuje in ne predlaga ničesar. Ravno

nasprotno, marsikaj smo predlagali, celo pred vlado. Po drugi strani pa mislijo, da smo sindikati samo za ozimnico,« razmišlja naš sogovornik in zaključí: »Želim si, da predvolilne obljube ne bi ostale le obljube, ampak da bi se tiste, katerih cilj je izboljšanje ekonomsko-socialnega položaja ljudi, dejansko uresničile. Naša naloga je, da smo zelo pozorni in poskušamo preprečiti vse, kar bi poslabšalo položaj ljudi. Tega moramo izboljšati na vseh segmentih, v družbi in delovnoppravno. In v ta namen bomo uporabili vsa sredstva. Je pa res, da sindikat kot organizacija velja toliko, kolikor ima akcijske moči.«

M. M.